

ΕΝΑΣ ΑΧΡΕΙΑΣΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Γεώργιος Οικονόμου

Ο ανελέητος βομβαρδισμός των πόλεων. Τα άθαφτα πτώματα στους δρόμους. Οι τρομοκρατημένοι μετανάστες, οι βαρβαρότητες, τα ερείπια. Στην Ουκρανία τα Ηνωμένα Έθνη αναφέρουν ότι υπάρχουν μερικές χιλιάδες θάνατοι πολιτών, αριθμός που αυξάνεται συνεχώς.

Η φρίκη της Ρωσικής εισβολής κυριαρχεί στις ειδήσεις, μήνες τώρα, αυξάνοντας την διεθνή αλληλεγγύη προς την Ουκρανία για να τεθεί τέρμα και να αντιστραφεί η δολοφονική επέλαση της Ρωσίας.

Συγχρόνως όλο και αυξάνονται οι φωνές που απαιτούν την αποστολή μη επανδρωμένων αεροσκαφών και πυραύλων stinger καθώς και βομβαρδιστικών από τους Νατοϊκούς εταίρους. Ως δε ακραία πράξη ζητείται από την Αμερικανική αεροπορία να βομβαρδίσει Ρωσικά αεροδρόμια και να επιβάλει ζώνη μη πτήσεων. Το twitter είναι γεμάτο με σημαίες της Ουκρανίας. Εκατοντάδες εκατομμύρια έχουν δοθεί ως δωρεές για να βοηθηθούν οι πρόσφυγες, και εξ ίσου πολλά εκατομμύρια για την μεταφορά πυρομαχικών από τους νατοϊκούς εταίρους.

Αξίζει εδώ να σταματήσουμε για να διαπιστώσουμε την αναλογία της κλίμακας και της αντίδρασης. Καθώς οι Ρωσικές δυνάμεις βομβαρδίζουν τις Ουκρανικές πόλεις, ο Αιθιοπικός στρατός βομβαρδίζει την Tigray η οποία τελεί υπό στρατιωτικό αποκλεισμό για περισσότερο από ένα χρόνο, χωρίς ηλεκτρισμό, τρόφιμα και ιατρικές προμήθειες, με περίπου 50.000 – 100.000 θανάτους από άμεσες σφαγές, συν 150.000 – 200.000 επιπρόσθετους θανάτους από πείνα.

Το ίδιο συμβαίνει και στην Υεμένη, όπου παιδιά πεθαίνουν από χολέρα σε καταστραμμένες πόλεις μετά από συνεχείς βομβαρδισμούς επί επταετία, από τον συνασπισμό Σαουδικής Αραβίας και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ΗΑΕ) με την βοήθεια των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι απώλειες υπολογίζονται σε περίπου 260.000 άμεσοι και έμμεσοι θάνατοι. Ότι η παγκόσμια ανταπόκριση ήταν αντιστρόφως ανάλογη με τους θανάτους δεν χρειάζεται καν να λεχθεί.

Η Υεμένη εισπράττει τις εκθέσεις των Ηνωμένων Εθνών, που νίπτουν τας χείρας τους, καθώς και την εσωτερική σελίδα κάποιων εφημερίδων όταν εξαγγέλλεται κατάπαυση του πυρός. Όμως το Tigray και οι γύρω περιοχές ευρίσκονται σε μαύρο σκοτάδι.

Αν η εισβολή της Ρωσίας εμφανίζεται μεγαλύτερη στην συνείδηση των δυτικών, ο λόγος είναι το μέγεθος της κάλυψης από τα δυτικά ΜΜΕ. Στον πρώτο μήνα του πολέμου της Ουκρανίας, τα Αμερικανικά κυρίως ΜΜΕ αφιέρωσαν 562 λεπτά στην σύγκρουση, πέραν του 1/3 των όλων ειδήσεων. Αυτό συγκρίνεται με 306 λεπτά για τον πρώτο μήνα της Αμερικανικής εισβολής στο Αφγανιστάν, 414 λεπτά για την εισβολή των Αγγλοαμερικανών στο Ιράκ και 345 για την έξοδο των Ηνωμένων Πολιτειών από την Καμπούλ τον Αύγουστο 2021.

Η πυκνότητα της κάλυψης συνδυάστηκε με την εμπάθεια της άποψης. Για πρώτη φορά, αυτό δεν είναι πόλεμος του ΝΑΤΟ, αλλά πόλεμος της Ρωσίας κατά του ΝΑΤΟ. Για πρώτη φορά από την δεκαετία του 1990, τα Δυτικά ΜΜΕ είναι αναφανδόν στο πλευρό των θυμάτων, των αμυνομένων, προσφέρουν δε διεθνή πλατφόρμα για τον Zelensky, ως εμβληματικού αρχηγού της Ουκρανικής αντίστασης.

Πολύ λίγοι στην Δύση μπορούν να φέρουν στην μνήμη τους την εικόνα, η οποία είναι χαραγμένη στην μνήμη των ντόπιων, μιας γαμήλιας τελετής στο Βιετνάμ που αιματοκυλίστηκε από Αμερικανικές βόμβες ή να θυμηθούν τα Αγγλο-αμερικανικά αντίποινα κατά την πολιορκία και καταστολή της Φαλουτζα στο Ιράκ. Όμως, τα πτώματα στους δρόμους της Μπούκα της Ουκρανίας παραμένουν για μέρες στις οθόνες των τηλεοράσεων.

Το δε μοναδικό κύριο θέμα στις ειδήσεις στα ΜΜΕ καθώς και στα κύρια άρθρα των δυτικών εφημερίδων είναι η Ρωσική επίθεση στην οποία, αντίθετα με τις δηλώσεις Πούτιν, η εξ ανατολών εμπάθυνση του ΝΑΤΟ δεν έπαιξε ρόλο.

Για την εφημερίδα New York Times, είναι «μια Ρωσική εισβολή» που δεν είχε προκληθεί, για τους Financial Times μια περίπτωση «γυμνής και απρόκλητης επίθεσης», για τον Guardian «μια απρόκλητη επίθεση». Ο Πρόεδρος της Ρωσίας «προώθησε επίθεση κατά του γείτονα χωρίς να προκληθεί», συμφώνησε ο Economist και ο Πούτιν «έφτασε στο σημείο να πιστεύει ότι το ΝΑΤΟ απειλεί τη Ρωσία και τους κατοίκους της, έχει πάθει εμμονή με την αμυντική συμμαχία στα δυτικά του» σύμφωνα με το New York Times (23/02/2022). Το να συντηρείται η συλλογιστική ότι η μεγέθυνση του ΝΑΤΟ δεν έπαιξε ρόλο στην κρίση, χρειάστηκε να γίνουν αρκετοί ακροβατισμοί.

Οι αναλυτές και οι ιστορικοί θα διαλέγονται για πολλή καιρό ακόμη αν τα παράπονα του κυρίου Πούτιν βασίζονται σε γεγονότα, κατά πόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι σύμμαχοι τους ήσαν ασυνήθιστα ιπποτικοί στην μεγέθυνση του ΝΑΤΟ και πόσο η Ρωσία ήταν δικαιολογημένη στο να πιστεύει ότι η ασφάλεια της είχε διαρραγεί.

Θα υπάρξουν επίσης και ερωτήματα κατά πόσο ο κύριος Biden και άλλοι Δυτικοί ηγέτες μπορούσαν να είχαν προσπαθήσει περισσότερο να αποτραπεί ο Πούτιν, παραδέχθηκαν οι New York Times. «Η σοφία της μεγέθυνσης του ΝΑΤΟ μετά το

πέρας του Ψυχρού Πολέμου προς ανατολάς θα συζητείται για πολλά χρόνια», συμφώνησαν οι Financial Times, ενώ την ίδια στιγμή επέμειναν ότι, κατ' αντίθεση με τους ισχυρισμούς του Κρεμλίνου, η δύση ποτέ δεν έδωσε εγγυήσεις ότι αυτό δεν θα συμβεί.

Σύμφωνα με τους Financial Times και New York Times η μεγέθυνση ήταν η απάντηση σε απαιτήσεις από τις χώρες του πρώην Συμφώνου της Βαρσοβίας, και ότι σε κάθε περίπτωση, παρά το γεγονός ότι το NATO ειδοποίησε για την επικείμενη είσοδο της Ουκρανίας στο NATO το 2008, δεν ήταν δρομολογημένο να γίνει, παρ' όλο που οι Δυτικές δυνάμεις ενεθάρρυναν την χώρα «να ενσωματωθεί περισσότερο με τους θεσμούς τους».

Εδώ μια δεύτερη γραμμή επιχειρημάτων συγχωνεύεται με την πρώτη. Επί της αρχής του δικαιώματος της εθνικής αυτοδιαθέσεως, η Ουκρανία έχει κάθε δικαίωμα να επιλέξει την είσοδο της στο NATO, παίρνοντας θέση εντός μιας αμυντικής συμμαχίας φιλελεύθερων δημοκρατιών.

Το ότι ο Πούτιν δεν συμφωνεί, απλώς αποδεικνύει την αντιπάθεια του για τα δημοκρατικά πολιτεύματα. Οι γνώμες διαφοροποιούνται πάνω στην πολιτική του Biden να μην εμπλακεί στον πόλεμο, ενώ οπλίζει την Ουκρανία και πιέζει την Ευρώπη να συμμετέχει σε τιμωρητικές κυρώσεις κατά της Ρωσίας.

Παρ' όλο που κανείς δεν έφτασε τους New York Times οι οποίοι ανακήρυξαν τον Biden, ως «το αποφασιστικό πρόσωπο της πιο προχωρημένης δημοκρατίας και του πιο ισχυρού έθνους», ο οποίος διαχειρίζεται την κρίση με «αποφασιστικότητα, υπομονή και αξιοπρέπεια», κανένα μεγάλο δυτικό Μέσο Μαζικής Κυκλοφορίας δεν πιέζει για άμεση κατάπαυση του πυρός και για συμπεφωνημένη διευθέτηση. Το μόνο ερώτημα που θέτουν είναι «πόσο πολύ να κλιμακώσουν την αντιπαράθεση».

Το διπλό αυτό θέμα προσφέρει μια σειρά από σοβαρές προοπτικές στην δυναμική του πολέμου και τα πιθανά τους αποτελέσματα. Σχεδιάζοντας τα καταστροφικά αποτελέσματα της Ρωσικής εισβολής, ο πολιτικός κοινωνιολόγος Volodymyr Ischenko παραθέτει λεπτομερή κατάλογο των δυνάμεων που αναδείχθηκαν από την εξέγερση του 2014: μια συμμαχία δυτικοποιημένων φιλελεύθερων και Ρωσόφωνων εθνικιστών, πολιτικών ολιγαρχών και δυνάμεων ασφαλείας, που εβοήθησαν να εκτροχιάσουν τις Συμφωνίες του Minsk και να περιλάβουν στο Ουκρανικό Σύνταγμα ρήτρα ότι θα αποκτήσει την ιδιότητα μέλους στο NATO.

Σύμφωνα με τον πολιτικό συγγραφέα Tony Wood το βιβλίο που εδημοσίευσε το 2018 με τον τίτλο "Russia Without Putin: Money, Power and the Myths of the New Cold War" (Η Ρωσία χωρίς τον Πούτιν: Χρήμα, Δύναμη και οι Μύθοι του Νέου Ψυχρού Πολέμου) υφαίνει τις εξελίξεις αυτές σε μια λεπτομερή τριμερή ανάλυση των δυνάμεων που πρωταγωνιστούν: ο ισχυρισμός της Ρωσίας ότι ανήκει στη σφαίρα επιρροής της, η επέκταση του NATO και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ανατολική Ευρώπη και μεταξύ των δύο η πολιτική εξέλιξη της Ουκρανίας. Η συνεισφορά αυτή εξηγεί τους ισχυρισμούς της κυρίαρχης αφήγησης, ότι δηλαδή οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν είχαν κανένα ρόλο στο να προκαλέσουν τον πόλεμο, ότι το NATO είναι καθαρά αμυντική συμμαχία και ότι το να γίνει μέλος της η Ουκρανία είναι θέμα της Ουκρανικής αυτοδιάθεσης.

Οι δυνάμεις που «παίζουν» είναι: ο ισχυρισμός της Ρωσίας ότι ανήκει στην σφαίρα επιρροής της, η επέκταση του NATO και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στην Ανατολική Ευρώπη, και η πολιτική εξέλιξη της Ουκρανίας εν μέσω των δύο. Η συνεισφορά αυτή εξηγεί τις διαφορές του κυρίως αφηγήματος: ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν έχουν παίξει ρόλο στο να προκληθεί ο πόλεμος. Ότι το NATO είναι καθαρά ένας αμυντικός οργανισμός, και ότι το να γίνει κανείς μέλος είναι θέμα του δικαιώματος της εθνικής αυτοδιαθέσεως της Ουκρανίας.

Οπλισμένοι για τη Νίκη

Το τρέκλισμα του Πούτιν προς τον πόλεμο, καταστροφικό για την Ρωσία και για την Ουκρανία, είναι αδικαιολόγητο. Δεν ήταν όμως απρόκλητο. Η μεγέθυνση του NATO ήταν μια επιθετική ενέργεια και η Μόσχα ήταν πάντοτε στο στόχαστρο. Στο να ζητά μια σταθερή διευθέτηση των στρατιωτικών συνόρων, το Κρεμλίνο είναι εν δίκαιω. Από της ιδρύσεως του το 1949, το NATO ήταν πάντοτε ένας επιθετικός, όχι αμυντικός, οργανισμός, του οποίου το κύριο αντικείμενο στα μάτια των Αμερικανών ήταν η επαναφορά του καπιταλιστικού συστήματος στο Σοβιετικό μπλοκ.

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αν οι δύο κολοσσοί αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλο, όπως το έθεσε ο Isaac Deutscher, οι Ηνωμένες Πολιτείες αναδείχθηκαν ενδυναμωμένες από την παγκόσμια διαμάχη, ενώ η Σοβιετική Ένωση σχεδόν κείτονταν στο έδαφος, άχρωμη από την απώλεια αίματος με πέραν των 20 εκ. νεκρών.

Ο στρατός ο οποίος αποστρατεύθηκε με σπουδή και από 11 εκατ. συρρικνώθηκαν σε λιγότερο από 3 εκατ., αγωνίστηκε για να επανεργοποιηθεί το 1949. Οι αρχικές κινήσεις για να επανεξοπλισθεί προήλθαν από τη Δύση, όπως επίσης και η αρχική εκκαθάριση των εκκλελεγεμένων κομμουνιστών βουλευτών από τις μεταπολεμικές κυβερνήσεις στην Ιταλία και τη Γαλλία.

Ο Στάλιν τους ακολούθησε πιστά όταν εκδίωξε αντικομμουνιστές από τις κυβερνήσεις συνεργασίας στην Ανατολική Ευρώπη και εγκαθίδρυσε μονοκομματικές κυβερνήσεις. Το NATO ήταν πάντοτε μια πολιτική και ηγεμονική οργάνωση συγχρόνως δε και μια στρατιωτική συμμαχία. Ενώ η Δυτική Γερμανία, το κύριο έπαθλο της Αμερικής στον Πόλεμο, εκείτο ανυπεράσπιστη και αφοπλισμένη, η Βρετανία και η Γαλλία, αντιμέτωπες με την απώλεια των αυτοκρατοριών τους, συμπλήρωναν τις δικές τους αμυντικές συμμαχίες στις συμφωνίες του Dunkirk και των Βρυξελλών.

Αυτό ήταν το γενικό πλαίσιο για την κίνηση της Ουάσιγκτον να μετατρέψει τους συμμετέχοντες στην Βορειοατλαντική Συμμαχία σε «Οργανισμό», ένα πολυεθνικό στρατιωτικό κατασκεύασμα που θα όπλιζε την Δυτική Ευρώπη κατά του Κομμουνισμού και, συγχρόνως, να την έθετε υπό τον έλεγχο της Αμερικής.

Οι στρατοί των μελών – κρατών δεν προσέφεραν πολλά στη δύναμη κρούσεως των Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά οι χώρες τους προσέφεραν προκεχωρισμένες θέσεις για Αμερικανικά αεροπλάνα και πυραύλους, 4000 μίλια προς ανατολάς, και τα συστήματα του NATO να εισχωρούν βαθειά στις στρατιωτικές τους κατασκευές.

Η Ευρωπαϊκή αριστερά αντιτάχθηκε στην στρατικοποίηση αυτή εξ αρχής. Η σοσιαλδημοκρατική Σουηδία αντέδρασε και δεν έγινε μέλος της συμμαχίας. Η Ισπανική αριστερά επολέμησε σκληρά για αρνητική ψήφο στο δημοψήφισμα για εισδοχή στο NATO μετά τον θάνατο του Franco.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980, μια πανευρωπαϊκή κίνηση εκινητοποιήθηκε κατά των πυραύλων Cruise και Pershing στην τελευταία ώθηση της κούρσας των εξοπλισμών του Ψυχρού Πολέμου που επέσπευσε τον θάνατο της Σοβιετικής Ενώσεως. Αν, όπως υπάρχει ο ισχυρισμός ότι το NATO εκέρδισε τον Ψυχρό Πόλεμο χωρίς να ρίξει ούτε μια ντουφεκιά, αυτό αποδεικνύει την πληθώρα των στρατιωτικών, πολιτικών και οικονομικών εργαλείων τα οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες είχε, και έχει, και όχι την ειρηνιστική φύση της Συμμαχίας.

Ο Ψυχρός Πόλεμος αντιμετωπίστηκε από τους Αμερικανούς με τη συνεχή στήριξη της Δυτικής Ευρώπης, των μυστικών επιχειρήσεων, των ιδεολογικών επιθέσεων και μιας σκληρής αντιπαράθεσης οπλισμών, καθώς και μέσω αντιπροσώπων πολέμων στον Τρίτο Κόσμο, με πολιτική και στρατιωτική κάλυψη δικτατόρων για να συντρίψουν τις ντόπιες αριστερές δυνάμεις και μια σκληρή κούρσα εξοπλισμών, καθώς και το διπλωματικό «coup» της Κινεζικής πολιτικής του Νίξον. Παρ' όλο που το NATO είχε «ετοιμαστεί» για θερμό πόλεμο στην Ευρώπη, ποτέ δεν χρειάστηκε να τεθεί σε εφαρμογή.

Μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, η πολιτική και ηγεμονική πορεία του NATO επέρασε στην εμπροσθοφυλακή. Η στόχευση της Μόσχας ήταν περισσότερο υπολειμματική. Ως θέμα αρχής, η απελευθέρωση της Ρωσίας έπρεπε να την είχε καταστήσει ικανή «να ταιριάσει» μέσα στο «κοινό Ευρωπαϊκό σπίτι».

Όμως η Ρωσία δεν είναι ένα τυπικό έθνος – κράτος. Η μεγαλύτερη σε έκταση χώρα του κόσμου, με πληθυσμό σχεδόν διπλάσιο της Γερμανίας, ενανοποιούσε τα άλλα μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, συγχρόνως δε η πυρηνική της ικανότητα υπερείχε ουσιαστικά εκείνης της Γαλλίας και της Βρετανίας.

Εκτός αυτού η προσδοκία μιας ενωμένης, αυτοκέφαλής Ευρώπης ενείχε τον κίνδυνο να περιθωριοποιήσει την Ουάσιγκτον. Με την κατάρρευση του κομμουνισμού, ο κίνδυνος από την ανατολή που εδικαιολογούσε τον έλεγχο της ηπείρου από τις Ηνωμένες Πολιτείες εξαφανίσθηκε, και ανεφύη η πιθανότητα η Δυτική Ευρώπη να σφυρηλατήσει ανεξάρτητες σχέσεις με το ανατολικό της ήμισυ. Επίσης μιας νέας ισχυρής Γερμανίας επαναδιοργανώνοντας την περιοχή σύμφωνα με τα δικά της σχέδια, όπως ο Kohl άρχισε αμέσως να θέτει σε εφαρμογή για τη Γιουγκοσλαβία.

Εν μέρει για να διατηρήσει τη στρατηγική ηγεμονία της επί του Βερολίνου, η Ουάσιγκτον εδρομολόγησε την επέκταση του NATO από το 1990, αρχικώς στην ανατολική Γερμανία, μετά στις χώρες του *Visegrád*, τα Βαλκάνια και τη Βαλτική. Για να μπορούν να διοικούν την Ευρώπη οι Ηνωμένες Πολιτείες εσήμαινε έπρεπε να τη διαιρέσουν και να την αντιπαραθέσουν κατά της Ρωσίας. Στις χώρες που κάποτε ανήκαν στην Σύμβαση της Βαρσοβίας ευρήκε πρόθυμους οπαδούς.

Οι Βρυξέλλες επίσης θα δεχόντουσαν τις χώρες αυτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά αυτό δεν ήταν απλώς ένα πιο αργό και πιο δαπανηρό εγχείρημα. Βασικά, δεν περιελάμβανε τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Το NATO ήταν όχημα για επέκταση της αμερικανικής ισχύος βαθειά στην Ευρώπη, δημιουργώντας ένα διάδρομο των Ατλαντικών δυνάμεων μεταξύ Γερμανίας και Ρωσίας. Η μεγέθυνση του NATO εκόστιζε λίγο και ήταν εύκολη, καθώς οι πρώην χώρες της Comecon ζητούσαν να εισαχθούν και οι Κλίντον και Μπους μπορούσαν να αγνοήσουν τη δέσμευση του άρθρου 5 να τις υπερασπιστούν δοθείσης της μετα-σοβιετικής συντριπτικής αδυναμίας της να τους επιβληθεί.

Εδώ άρχισε ο μύθος του NATO ως ένα πολιτικό κλαμπ για δημοκρατίες, το οποίο μια χώρα όπως η Ουκρανία θα ένοιωθε ελεύθερη να επιλέξει να γίνει μέλος βασιζόμενη επί της αρχής της αυτοδιαθέσεως. Αλλά για πολλούς λόγους, αυτό είναι ευσεβείς πόθοι. Κατ' αρχάς η δημοκρατία αποδείχθηκε μη απαραίτητη για το NATO, όπου η κυβερνώσα λογική παραμένει η στρατιωτική ισχύος του ηγεμόνα. Οι πυλώνες του NATO στα Νοτιοανατολικά, η Ελλάδα και η Τουρκία, παρέμειναν στη θέση τους κάτω από σκληρές στρατιωτικές δικτατορίες, και στην περίπτωση της Άγκυρας παρά την κατάργηση της δημοκρατικής θέλησης των Κυπρίων.

Δεύτερο, το να γίνει ένα κράτος μέλος του NATO σημαίνει να παραδώσει την αυτοδιάθεση του σε εξωτερική στρατιωτική διοίκηση – η αιτία που ο Στρατηγός de Gaulle απέσυρε την Γαλλία από το στρατιωτικό σκέλος του. Ίσως εξηγείται γιατί μικρές χώρες που πιστεύουν ότι κινδυνεύουν παραδίδουν την εθνική κυριαρχία τους σε μια μεγαλύτερη δύναμη με αντάλλαγμα την προστασία τους. Οι αδύναμοι πρέπει να προνοήσουν γι' αυτή την περίπτωση.

Εκείνοι όμως που το προτείνουν για την Ουκρανία πρέπει να είναι ειλικρινείς τι αυτό συνεπάγεται: όχι την άσκηση της αυτοδιάθεσης αλλά την κατάργηση της, και την αποδοχή ότι το Ουκρανικό έδαφος θα καταστεί η στρατικοποιημένη εμπροσθογραμμή εναντίον του γίγαντα γείτονα.

Τρίτον, η περίοδος της ανέξοδης μεγέθυνσης του NATO έχει φθάσει στο τέλος της. Όποιο και αν είναι το τμήμα του πολέμου του 2022 για την Ουκρανία, θα είναι ανυπολόγιστο.

Ούτε ήταν ποτέ το NATO απλώς ένας πολιτικός σχεδιασμός. Ακόμη καθώς εμεγενθύνετο στον νέο μονοπολικό κόσμο, είχε επαναποθετηθεί ως αστυνομικό απόσπασμα του παγκόσμιου σερίφη, πολεμώντας στη Γιουγκοσλαβία, το Αφγανιστάν και τη Λιβύη, με τελευταίου τύπου πυρομαχικά, διαχείριση πόρων (logistics) και στρατιωτικής διοίκησης.

Ούτε και το τεράστιο αποτύπωμα του NATO, το εξαπλωνόμενο γυάλινο παλάτι έξω από τις Βρυξέλλες. Το δραστικό στρατιωτικό Αρχηγείο στο Norfolk, Virginia, και οι σαράντα τόσες κύριες βάσεις – ούτε και οι τρίτης κλάσεως Ευρωπαίοι πολιτικοί (Stoltenberg, κλπ.) που υπηρετούν ως πολιτικοί αχυράνθρωποι για την αυξανόμενη γραφειοκρατία, ούτε και το «μεγαλείο» της Ανωτάτης – Συμμαχικής Διοίκησης της Ευρώπης δεν πρέπει να παραβλέπεται.

Το NATO παραμένει ένα από τα πολλά Αμερικανικά όργανα, και όχι το γρηγορότερο ή το πιο εύκαμπτο. Εξυπηρετεί ως πολυεπίπεδη κάλυψη για μερικές από τις επιχειρήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε άλλες, όπως η εισβολή στο Ιράκ.

Παρά όλα αυτά η μετα-σοβιετική Μόσχα παρέμεινε ένας μόνιμος στόχος του NATO. Η υψηλή στρατηγική του Κρεμλίνου ήταν να προσφέρει στην Ουάσιγκτον σοβαρή αν και διαφορετικού είδους βοήθεια – διαχείριση πόρων (logistics) για την κατοχή του Αφγανιστάν, πίεση στο Ιράν να εγκαταλείψει τα πυρηνικά, συνεργασία με το Ισραήλ να κρατήσουν τους Ισλαμιστές της Συρίας εκτός κυβερνήσεως, και εις αντάλλαγμα ανέμεναν σεβασμό ως μια μεγάλη δύναμη, με την δική της εκδοχή του είδους της ευαισθησίας που οι Ηνωμένες Πολιτείες επέδειξαν στην Καραϊβική.

Όμως, όπως οι ατλαντιστές σχολιαστές επισήμαναν, αυτό δεν ήταν απλώς μια υπερεκτίμηση της θέσεως της Ρωσίας, στον κόσμο, αλλά μια ξεπερασμένη αντίληψη της διεθνούς τάξης. Το να υπάρχει απαίτηση στο που θα σταματήσει η προέλαση του NATO ήταν σαν να προσπαθούσαν να δώσουν οδηγίες στην Ουάσιγκτον.

Εξ ου και οι απαξιωτικές απαντήσεις στον Πούτιν στο Μόναχο το 2007 και στο Βουκουρέστι το 2008 όταν ο Πούτιν αφελώς προσφέρθηκε να βοηθήσει στη μεταφορά της στρατιάς του Ομπάμα στο Αφγανιστάν. Επειδή η Ουκρανία και η Γεωργία είχαν μπει στον κατάλογο των υποψηφίων και προοριζονταν για το NATO.

Ούτε και τα τεράστια αποτυπώματα του NATO, το αναπτυσσόμενο γυάλινο παλάτι έξω από τις Βρυξέλλες. Το αποδοτικό στρατιωτικό Αρχηγείο στο Norfolk, Virginia, και οι σαράντα τόσες κύριες βάσεις – ούτε και οι τρίτης κλάσεως Ευρωπαίοι πολιτικοί (ο Stoltenberg, κλπ.) που υπηρετούν ως πολιτικοί αχυράνθρωποι για την αυξανόμενη γραφειοκρατία, ή το «μεγαλείο» της Ανωτάτης – Συμμαχικής Διοίκησης – Ευρώπη δεν πρέπει να υποβιβάζεται το μέγεθός της.

Η απάντηση του Κρεμλίνου στους εξευτελισμούς αυτούς με τον καιρό έγινε ένα ασταθές μείγμα αμυντικής κυριαρχίας και τυρανικής επέκτασης, που απειλείτο από πιο αδύνατες δυνάμεις, για το οποίο ο Λένιν είχε καταγγείλει ως τον Μέγα Ρωσικό σωβινισμό. Αυτό το μείγμα ήταν σε πλήρη ανάπτυξη κατά την υποδούλωση της Τσετσενίας καθώς ο Πούτιν ανέβαινε προς την προεδρία το 2000, όπως επίσης και το 2008 όταν υπερασπίσθηκε τα μίνι-κράτη στο σύνορα της Γεωργίας κατά των επιθέσεων του Saakashvili.

Ο συνδυασμός αυτός αμυντικής και επιθετικής στάσεως διαπερνά την πολιτική του Πούτιν, που περιλαμβάνει ένα ιδιότυπο μείγμα προσπαθειών για να έλθει σε συμφωνία με τις Ηνωμένες Πολιτείες και να τρομοκρατήσει αδύναμες πολιτείες.

Η σκληρότητα που επέδειξαν στην Τσετσενία οι στρατηγοί του, που εχρησιμοποίησαν νεοσύλλεκτους από τις Ρωσικές φυλακές, αντιπαραβάλλεται με την άνοδο του Πούτιν στον κύκλο της Πετρούπολης, ενώ το επεκτατικό μοτίβο υπήρξε ιστορικά ένα αναπόσπαστο τμήμα του Ρωσικού κράτους.

Οι Φραγκεστάιν που έδρασαν σε συνεννόηση με το ψευδεπίγραφο δημοψήφισμα του 1993 που επέβαλε ένα σύνταγμα με υπερβολικές προεδρικές εξουσίες στην καρδιά της μετα-σοβιετικής Ρωσίας και που επέβλεψε την θεραπεία σοκ και τις άμεσες ιδιωτικοποιήσεις, επεβλήθησαν από το Υπουργείο των Εξωτερικών του Κλίντον, το Υπουργείο Οικονομικών του Rubin και από το Πανεπιστήμιο του Harvard.

Οι Δρόμοι του Κιέβου

Ο καταλύτης της παρούσης κρίσης ήταν η εξέγερση του Maidan το 2014 στην Ουκρανία. Η ανατροπή του Yanukovich, η οποία προκλήθηκε όταν έπεσαν πυροβολισμοί κατά αμάχων διαδηλωτών, εγαλβάνισε την επανάσταση και είδε αξιωματούχους του Υπουργείου Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών να δραστηριοποιούνται στο Κίεβο και να επιλέγουν μέλη της νέας Κυβέρνησης.

Η αντίδραση του Πούτιν ήταν να προσαρτήσει την Κριμαία. Αυτό δεν ήταν μια επανάληψη της Τσετσενίας. Χωρίς αιματοχυσία και έχοντας την υποστήριξη της πλειοψηφίας δεν είχε καμία σχέση με τις αιματηρές προσαρτήσεις του Ανατολικού Τιμορ, της Βόρειας Κύπρου, της Δυτικής Σαχάρας και της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, και όλες αυτές έχοντας γίνει αποδεκτές χωρίς κατακραυγή από τη «διεθνή κοινότητα».

Όμως για τον Ομπάμα, η απώλεια της Κριμαίας ήταν ένα ευθύ κτύπημα στην εξουσία του καθεστώτος που εγκατέστησε στο Κίεβο και ως εκ τούτου στη θέληση της Δύσης. Επεβλήθησαν κυρώσεις στους συνεργάτες του Πούτιν και στις Ρωσικές επιχειρήσεις, που εστοίχησαν στην χώρα περί τα \$170 δις μέχρι τα μέσα του 2016, και ακόμη \$ 400 δις λόγω της μείωσης της τιμής του πετρελαίου και του φυσικού αερίου μετά το 2014, κατά πάσα πιθανότητα έχοντας μαγειρευθεί από την Ουάσιγκτον μέσω Riyad.

Μυστική εξόπλιση από τη Μόσχα των αποσπασθέντων «δημοκρατιών» στο Donbas, μετά την προσάρτηση της Κριμαίας, ήταν από την αρχή, άλλο ζήτημα, και οδήγησε σε ένα αιματηρό εμφύλιο εντός της Ουκρανίας. Με στρατιωτικούς όρους, εν καιρώ, θα πλεονεκτούσε λόγω προγραμματισμένης στρατιωτικής εκπαίδευσης των Ηνωμένων Πολιτειών, και με ένα εξοπλιστικό πρόγραμμα.

Το 2016 ο Ομπάμα εδιπλασίασε την αμερικανική στρατιωτική βοήθεια και διόρισε τον John Abizaid, τον αρχηγό του επιτελείου στο Ιράκ κατά τις αρχές της κατοχής, ως ανώτερο σύμβουλο του Ουκρανού Υπουργού Αμύνης σε ένα προγραμματισμένο πενταετή συνεταιρισμό.

Ο εκτελεστικός αξιωματικός του Abizaid, βετεράνος των ειδικών δυνάμεων στο Κόσοβο, Αφγανιστάν και Ιράκ, περιέγραψε τη μετατροπή του παρωχημένου Ουκρανικό στρατού σε ένα επαγγελματικό δυτικό στρατό, με συστήματα ελέγχου και διοίκησης όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες, σχεδιασμούς δράσεων, τεχνολογία πληροφοριών και διαχείριση πόρων, καθώς και με αξιολογή αντι-αεροπορική ικανότητα. Όπως έγραψε περιχαρής ο Stephen Kotkin στο Times Literary Supplement, η Ουκρανία μπορεί να μην είναι στο NATO, αλλά το NATO είναι στην Ουκρανία.

Από το 2013, η κάθε κίνηση που έκανε η Ρωσία στο Ουκρανικό μέτωπο είχε ανακοπεί από τον συνδυασμό του ριζοσπαστικού μπλόκ που κυβερνά στο Κίεβο, το συνονθύλευμα των Δυτικοτραφών φιλελεύθερων μαζί με τους ριζοσπάστες εθνικιστές, και οι δύο οδηγώντας τη χώρα στην ίδια κατεύθυνση, και τον αυξανόμενο πακτωλό των αμερικανικών χρημάτων, οπλισμού και στρατιωτικής εκπαίδευσης.

Οι ειρηνευτικές συνομιλίες του Μινσκ το 2015, που αντιπροσώπευαν μια ανάπτυξη για τη Ρωσία στο Donbas αλλά επίσης και μια πιθανή έξοδο από τη στρατικοποίηση, είχαν υπονομευθεί από τον Ομπάμα. Ούτε ο Ομπάμα ούτε ο Τράμπ δεν ενδιαφέρονταν για τις συμφωνίες. Απουσιάζοντας του αμερικανικού ενδιαφέροντος για λύση, η Γαλλία και η Γερμανία δεν κατάφεραν να τις προωθήσουν.

Η κινητοποίηση του Πούτιν στα σύνορα της Ουκρανίας από τον Νοέμβριο 2021 δεν ελήφθη υπ' όψιν από τον Biden, που θα μπορούσε αναμφίβολα να προλάβει την εισβολή αν ήταν πρόθυμος να διαπραγματευθεί μια σοβαρή συμφωνία για στρατιωτικά σύνορα.

Σύμφωνα με τις τελευταίες αμερικανικές εκθέσεις των μυστικών υπηρεσιών, ο Πούτιν αποφάσισε τελικώς να εισβάλει στις αρχές του Φεβρουαρίου, ποντάροντας σε ένα «μικρής διάρκειας νικηφόρο πόλεμο» όπως εδήλωσε ο Υπουργός του Νικολάου II το 1904 για τη Ρωσική κατάρρευση στον Ρωσο-Ιαπωνικό πόλεμο, έξι εβδομάδες αφού ο Blinken είχε μεταφορικά σχίσει τα προσχέδια για συμφωνία.

Το αποτέλεσμα ήταν μια αιφνίδια ανατροπή μιας εκδικητικής περιπέτειας. Η ανακοίνωση των σκοπών του πολέμου είναι μια βλοσυρή υπενθύμιση της δικαιολογίας που εχρησιμοποιήθηκε στο Κοσσυφοπέδιο καθώς και από τους Bush και Blair στο Ιράκ, δηλαδή για να σταματήσει η γενοκτονία, να αποστρατικοποιηθεί και να σωθεί ο πληθυσμός από τον δεσποτισμό με την αλλαγή του πολιτεύματος.

Η καταστροφικά κακοσχεδιασμένη εισβολή κατάφερε να ενώσει την Ουκρανία επί βάσεως προ-Δυτικής, εθνικιστικής και σύσφιξης του κλοιού της Ουάσιγκτον επί του Βερολίνου. Ο Fukuyama βλέπει νέο φως στον φιλελεύθερο ορίζοντα της οικουμένης, καθώς αρχίζει να διαφαίνεται καθεστωτική αλλαγή στην Ρωσία.

Στην Ουκρανία, όπως εξήγησε ο Διευθυντής της CIA του Ομπάμα, η Αμερική πολεμά την Ρωσία δι' αντιπροσώπων. Στη διαμάχη αυτή, οι πολεμικοί σκοποί της μεγάλης δύναμης και των πληρεξουσίων της, ενδεχομένως να μην συμπίπτουν.

Για την Ουκρανική ηγεσία, το τέρμα είναι η ανάπτυξη του πολέμου ούτως ώστε να τελειώσει ενωρίτερα –να επιβάλει το NATO ή οι Ηνωμένες Πολιτείες ζώνη «μη πτήσεων» (no-fly zone) και η κατάρριψη των Ρωσικών αεροσκαφών και της αεράμυνας για να ανακουφίσει την πίεση πάνω στους Ουκρανούς μαχητές και πολίτες. Ήδη το ατσάλι του NATO και το λαϊκό θάρρος, έχουν αλλάξει τα δεδομένα του πολέμου υπέρ του Κιέβου, με τίμημα όμως μεγάλων καταστροφών και όλο και περισσότερων Ουκρανικών απωλειών.

Για τη διοίκηση Biden, η στρατηγική λογική θα ήταν να κρατήσει τους Ρώσους καρφωμένους όσο το δυνατόν περισσότερο, ή τουλάχιστον μέχρις ότου ο Πούτιν να εκδιωχθεί από το Κρεμλίνο. Ο Πούτιν έπεσε στην παγίδα, και προς το παρόν συμφέρει στις Ηνωμένες Πολιτείες να τον αφήσει εκεί. Οι θαρραλέοι Ουκρανοί είναι οι τέλειες αντιπροσωπευτικές δυνάμεις, και η κάθε Ρωσική θηριωδία διευρύνει την περίπτωση για αλλαγή του καθεστώτος στην Μόσχα. Ενώ ο Πρόεδρος Ζελένσκι εισηγήθηκε ότι το να σώζονται ζωές είναι σπουδαιότερο από την ανάκτηση εδάφους – τελικώς οι όπως ο Laurence Freedman ομιλούν για την ανάγκη να επανακατακτηθεί το Donbas, αν όχι και η Κριμαία.

Στην Ευρώπη, το τίμημα για ένα μακρόχρονο πόλεμο έχει μειωθεί προς το παρόν, κυρίως λόγω της συμφωνίας του Biden με τον Scholz να επιτρέψουν στο πετρέλαιο και στο αέριο της Ρωσίας να ρέει στα γερμανικά σπίτια και εργοστάσια. Στην Αμερική, οι υψηλότερες τιμές του σταριού θα ωφελήσουν τις πολιτικώς ευαίσθητες Μεσοπολιτείες (Midwest). Ρωσικές κυβερνοεπιθέσεις δεν έχουν προς το παρόν υλοποιηθεί.

Οι πολεμικοί σκοποί του Πούτιν αποδεικνύουν τον ίδιο συνδυασμό λογικής και παραληρηματικότητας που τον βοήθησε να ανέλθει. Αν ήθελε απλώς να ενδυναμώσει την ανάγκη για σοβαρές διαπραγματεύσεις για ένα προκεχωρημένο σύνορο για αμερικανικά όπλα, μια Ισραηλινού τύπου επίθεση (blitz) στις στρατιωτικές υποδομές των δυνάμεων του NATO στην Ουκρανία, θα αρκούσε για να στείλει το μήνυμα, αποφεύγοντας ανθρώπινα θύματα. Αντί γι' αυτό, η αρχική κίνηση, σχεδιασμένη για μια άμεση αλλαγή του καθεστώτος, βασισμένη σε μια επίδειξη δυνάμεως του πεζικού, ήταν μοιραία, μοιρολατρικά βασισμένη στις φαντασίες της FSB (Federal Security Services) για μια μη υφιστάμενη Ουκρανία.

Η Ρωσία προσπαθεί τώρα να επανασυγκροτηθεί και να παραμείνει στις θέσεις της, πολιορκώντας μια μια τις πόλεις του Donbas που κατέχει η Ουκρανία. Με το να συνεχίζει την πολιτική αυτή, εξακολουθεί να παίζει το παιχνίδι της Ουάσιγκτον.

Φαίνεται ότι πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις στην Ουκρανία έχει παίξει η Victoria Nuland, Εβραίο-Ουκρανικής καταγωγής, νυν Υφυπουργός για πολιτικά θέματα (Under Secretary of State for Political Affairs) στις Ηνωμένες Πολιτείες. Διετέλεσε Υφυπουργός για Ευρωπαϊκά και Ευρασιατικά θέματα από το 2013 μέχρι το 2017 και μόνιμη αντιπρόσωπος των Ηνωμένων Πολιτειών στο NATO από το 2005 μέχρι το 2008.

Η Nuland ήταν το πλέον προβεβλημένο πρόσωπο για την λεγόμενη Revolution of Dignity (επανάσταση της αξιοπρέπειας) εξασφαλίζοντας δανειακές εγγυήσεις για την Ουκρανία καθώς και βοήθεια για τις ένοπλες της δυνάμεις, συμπεριλαμβανομένων και αμυντικού οπλισμού. Γενικώς δε επίεζε τους Ευρωπαίους συμμάχους να τηρούν σκληρή γραμμή έναντι του Ρωσικού επεκτατισμού.

Σε ακροάσεις στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας, η Nuland εσημείωσε ότι η εισβολή της Ρωσίας το 2014 εθρυμάτισε τις όποιες αυταπάτες υπήρχαν ότι το Κρεμλίνο θα ακολουθήσει το διεθνές δίκαιο ή τους κανόνες των θεσμών που η Ρωσία θεωρητικώς αποδέχεται μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.